

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

PÖYTÄKIRJA

VN/17618/2022

1/5

22.4.2025

YRITTÄJYYDEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 2/2025

Aika: Torstai 27.3.2025 kello 9.00 – 11.00

Paikka: Microsoft Teams -kokous, etäkokous

Osallistujat: Alivaltiosihteeri Petri Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (puheenjohtaja)
Toimitusjohtaja Anne Kangas, Hoitokoti Päiväkumpu Oy (varapuheenjohtaja)
Hallituksen puheenjohtaja Petri Salminen, Suomen Yrittäjät
Hallituksen jäsen Anne Niemi, Suomen Yrittäjät
Konsernijohtaja Alexander Bargum, Algol Oy
Toimitusjohtaja Eeva Kovanen, Kovanen Capital Oy
Hallituksen puheenjohtaja Jussi Tuohino, Arctic Infra Oy
Toimitusjohtaja Sami Ensio, Innofactor Oyj
Toimitusjohtaja Susanna Blomqvist, Saintex Oy
Toimitusjohtaja Isotalo Mikko, Lujabetoni Oy
Toimitusjohtaja Ismo Nurmi, Siivousliike Uuspalvelu Oy
Toimitusjohtaja Johanna Ratia, Farmtools Oy
Toimitusjohtaja Riikka Pakarinen, Start up Yhteisö
Luova johtaja Anne Paso, Lovi Oy
Erikoistutkija Tommi Pulkkinen, Turun yliopisto
Johtaja Matti Muhos, Oulun Yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti
Kehityspäällikkö Nafisa Yeasmin, Oulun yliopisto
Johtaja Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Senior Director Marjo Ilmari, Business Finland
Aluejohtaja Anna Karppinen, Finnvera Oyj
Johtaja Paula Miettinen, Helsingin kaupunki, klo 9:33 – 11.00
Tiimipäällikkö Simo Kovalainen, Helsingin kaupunki klo 8.58 – 9.59
Toimitusjohtaja Leena Perämäki, Into Seinäjoki Oy
Budjettineuvos Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
Nina Penttinen, opetusneuvos, opetushallitus (sihteeristö)
Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeristö)
Neuvotteleva virkamies Jaana Valkokallio, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeristö)
Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, työ- ja elinkeinoministeriö (pääsihteeristö)

Osallistui erikseen kutsuttuna:

Elinkeinoministerin erityisavustaja Lars Aikala, työ- ja elinkeinoministeriö
Toimitusjohtaja Liisa Hanén, Mikro- ja yksinyrittäjät ry
Elinvoimajohtaja Mikko Härkönen, Kuntaliitto
Kasvuriihi -hankkeen valmisteluryhmän puheenjohtaja, Varman
toimitusjohtaja, Risto Murto

1. Kokouksen avaaminen ja osallistujien toteaminen

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Petri Peltonen avasi neuvottelukunnan kokouksen kello 9.00. Kokouksen osallistajat poimitaan Teams:ta.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi.

3. Pääministeri Petteri Orpon Kasvuriihi -hankkeen valmistelutyöryhmän esitykset

Kasvuriihi -hankkeen valmistelutyöryhmän puheenjohtaja, Varman toimitusjohtaja Risto Murto kävi läpi Kasvuriihi -hankkeen toimeksiantoja, valmistelua sekä tuloksia perusteluineen. Julkisen sektorin asioita, kuten sote, ei hankkeessa käsitelty. Murto kertoi, että valmisteluryhmän työote oli laaja-alainen ja osallistava. Työssä toteutettiin muun muassa avoin verkkokysely kansalaisille, jossa saatiin vastauksia 781 kappaletta. Lisäksi VNK tilasi työn tueksi Suomalaisen Tiedeakatemian laatiman koosteen tutkijoiden näkemyksistä kestävästä talouskasvun edistämiseksi ja osana työskentelyä järjestettiin yritysten näkemyksiä kartoittava iso, avoin keskustelutilaisuus ja aiheesta keskusteltiin myös muun muassa talousneuvostossa. Yleisesti todettakoon, että suurin osa tulleistä ehdotuksista liittyi kasvuyrityksiin sekä, että omistajuus ja rahoituksen saatavuus ovat tärkeitä kasvuyrityksille, samoin energiassa ja puhtaassa siirtymässä.

Valmistelutyöryhmän loppuraportissa työ keskittyi seuraaviin sisältöalueisiin: *1) ihmiset ja osaaminen, 2) kasvuyritysten toimintaedellytykset, 3) energiamarkkinat sekä puhdas, vihreä siirtymä sekä 4) puolustusteollisuus*. Läpileikkaavana teemana oli verotus. *Ihmiset ja osaaminen* -teemassa nousi esille, että Suomi ei ole enää koulutuksen suurvalta. Nuoremmissa ikäluokissa korkeakoulutuksessa on jääty 10 prosenttia muista Pohjoismaista ja OECD:n keskiarvosta. Tavoitteena on saada 50 prosenttia ikäluokista korkeakoulutuksen piiriin. Syntyvyys on laskenut voimakkaasti, mikä näkyy varhaiskasvatuksessa ja peruskoulutuksessa. Seuraavalla vuosikymmenellä nuorten ikäluokat lähtevät pienenemään ja lasku tulee olemaan pitkäaikainen. Tämän vastapainona kansainvälisten opiskelijoiden osuus tulee edelleen kasvamaan eri koulutuksen asteilla. Tutkijakoulutuksessa jo noin neljännes opiskelijoista ovat tulleet Suomen ulkopuolelta.

Kasvuyritysten toimintaedellytykset -teemassa johtopäätöksenä on, että yrityskanta ei ole uudistunut, erityisesti suurten yritysten osalta. Suomessa yritykset eivät panosta t&k-toimintaan yhtä paljon kuin Ruotsissa. Suurten yritysten toimialarakenne ei ole erityisen t&k-vetoinen, poikkeuksena Nokia. Uusissa kasvuyhtiöissä suurin osa ei ole suomalaisessa omistuksessa. Haasteena on estää yritysten päätyminen ulkomaiseen omistukseen liian aikaisessa vaiheessa. 100 miljoonan oman pääoman hankkiminen kotimaisilta markkinoilta on erittäin haastavaa. Kokonaisuus sisältää ehdotuksia kasvuyritysten rahoitukseen, omistajuuteen, T&K-toiminnan ja innovaatioiden edistämiseen sekä tekoälyn hyödyntämiseen.

Energiamarkkinat sekä puhdas, vihreä siirtymä -teemassa nousi esille, että Suomella on vahvuuksia, kuten toimiva energiamarkkina, joka tuottaa edullista ja puhdasta sähköä. Energia-alalla teollisten investointien alkuvaiheessa on myös kotimaiseen pääomaan liittyvä rahoitushaaste. Muu kuin energia-ala on tehnyt hitaasti puhtaan siirtymän investointeja. Riittävästi resursoitu lupaviranomainen ja valitusasteet ovat kustannustehokkaampia kuin isot yritystuet. Asiassa voisi harkita puhtaiden investointien verovähennystä, kun saatu kokemuksia määräaikaisen vähennyksen toimivuudesta. Sisältökokonaisuudessa esitettiin muun muassa investointivähennystä yhteisöverotukseen, Business Finlandin prosessien tehostamista, innovaatorahoituksen kehittämistä ja Finnveran rahoitusedellytysten vahvistamista

Puolustusteollisuuden kehittämiseksi omaa teknologista pohjaa tulisi vahvistaa. Suomella on potentiaalia uusiin mahdollisuuksiin. Ehdotuksina muun muassa valtiolta-valtiolle malli ja puolustushallinnon innovaatioyksikön perustaminen, vienninedistäminen ja kumppanuudet ovat tärkeitä.

Yhteisessä keskustelussa valmistelutyöryhmän työtä pidettiin hyvänä. Kiitosta saivat muun muassa verotukseen-, start up-yrittäjyyteen- sekä kotimaisen pääomasijoitusmarkkinoita koskevat ehdotukset. Keskustelussa tuotiin esille, että Kasvuriihi-raportissa painopiste on suuremmissa kasvuyrityksissä, sen sijaan olemassa olevan yrityskannan, kuten pk- ja mikroyrittäjyyden edistäminen ei näy riittävästi ehdotuksissa. Verotuksesta todettiin, että Suomen ei tulisi kohdella kotimaisten yritysten kotimaisia omistajia huonommin kuin ulkomaalaisia. Lisäksi tuotiin esille, että Suomessa yrittäjien määrä on laskussa ja pohdittiin, että miten voitaisiin aktivoida nuorisoa start-up yrittäjiksi. Lisäksi esitettiin huolta pääomien pakenemisesta Suomesta sekä nostettiin yksittäisenä toimialana muotialan merkitystä viennissä ja kasvussa. Alaa ehdotettiin Suomessa nostettavan, kuten Ruotsi on tehnyt.

4. Kestävää kasvua Suomen kuntien johdolla, kuntien ja kaupunkien kestävän kasvun ohjelma

Kuntaliiton elinvoimajohtaja Mikko Härkönen esitteli helmikuussa 2025 valmistunutta Kuntaliiton Kuntien ja kaupunkien kestävän kasvun ohjelmaa. Ohjelman taustalla on muun muassa nostaa esiin ja vauhdittaa kuntien keinoja kestävään kasvuun, myös Suomen hallitusohjelman työhön liittyen. Toisaalta Kuntaliiton ohjelma tarjoaa tämän kevään kunta- ja aluevaalien myötä tietoa tulevien uusille kuntien luottamushenkilöille kuntasektorin kasvutoimista. Ohjelmassa kuvataan kuntien resurssit ja niiden käyttö talouskasvun tukena. Jokaisessa ohjelman osa-alueessa käsitellään kuntien ja kaupunkien omat kasvutoimet sekä odotuksia valtiolle.

Härkönen kertoi, että kuntasektori työllistää noin 280 000 henkilöä. Kunnat työllistävät ja ostavat (=kuluttavat) sekä investoivat, kulutusmenojen ollessa noin 24 miljardia euroa ja investointien noin 5 miljardia euroa. Kuntien tulee kasvun näkökulmasta: *1) kohdistaa julkinen kulutus ja investoinnit vaikuttavammin, edistäen hyvinvointia ja yhteiskuntarauhaa, 2) nostaa kuntalaisten osaamistasoa sekä 3) tasapainottaa oman kuntansa taloudentilaa, jotta sen on mahdollista investoida lisää.*

Kestävän kasvun ohjelma käy läpi kuntien keskeisimpiä toimia, kuten julkiset hankinnat, joiden vuosimenot ovat noin 10 miljardia euroa. Vuoden 2025 alusta lähtien julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen on siirtynyt kuntien vastuulle ja kunnilla on nyt mahdollisuus kehittää innovatiivisia toimintamalleja yhdessä. Valtiolta odotetaan riittävien resurssien tarjoamista sekä lainsäädännön yksinkertaistamista. Kunnat huolehtivat 80 prosentista ammatillisesta koulutuksesta, ja yhteistyö työvoimapalveluiden kanssa tiivistyy. Lisäksi suunnitelmissa on kokeilu, jossa tarjotaan räätälöityä koulutusta alueellisten tarpeiden pohjalta.

Kunnat vastaavat yrityksille tärkeästä ammatillisesta koulutuksesta, jonka rahoituksen tason toivotaan säilyvän nykyisellä tasolla. Kunnat toivovat valtion sitoutuvan kuntatalouden pitkäjänteiseen vahvistamiseen, jotta niillä on kyky tehdä kasvua tukevia investointeja ja panostaa investointien houkutteluun. Kunnat myös toivovat sähkönsiirtokapasiteetin kehittämistä niin energiatuotannon kuin energiantensiivisen teollisuuden tarpeita vastaavaksi kaikkialla Suomessa, sekä alueellisen investointien edistämisen mallin kehittämistä yhdessä valtion kanssa. Yhteistyötä Business Finlandin Invest In Finlandin kanssa toivotaan kehitettävän edelleen. Kunnat pitävät kaava- ja maavarantonsa riittävinä elinkeinoelämän investoinneille ja parantavat viranomaisprosessejaan. Valtiolta odotetaan selkeää lainsäädäntöä ja sujuvia lupaprosesseja.

Elinkeinopalvelujen osalta kunnat kehittävät osaamis-, innovaatio- ja teollisuuskeskittymiä ja osallistuvat valtakunnallisten ja alueellisten yrityspalvelujärjestelmien yhteensovittamiseen. Kuntien roolia tulisi vahvistaa erityisesti Team Finland -palvelupolun alkupäässä ja huomioida

paremmin yritysten kasvun ja TKI:n edistäjänä yhteistyössä valtion kanssa. Kuntien kasvuohjelmassa todetaan, että julkisia hankintoja pyritään toteuttamaan niin, että yhä useammat yritykset ja kolmannen sektorin toimijat voivat osallistua ja menestyä tarjouskilpailuissa. Valtiolta odotetaan turhien normien purkua. Lisäksi nostona Hankinta-Suomi-ohjelma, jota valtion tulee koordinoita.

Yhteisessä keskustelussa tuotiin esille, että kunnat ovat yrityksille tärkeitä yhteistyökumppaneita. Todettiin, että myös elinkeinoyhtiöt ovat hyviä toimijoita yrittäjyyden edistämässä ja kehittämishanketoiminnassa. Hyvin toimiva elinkeinoyhtiö näkyy positiivisesti valtion aluehallinnossa. Keskustelussa tuotiin esille myös näkökulmia julkisista hankinnoista, In-house yhtiöiden käytön todettiin kasvaneen, eikä kehityssuunnan arvioitu edistävän hintakilpailua. Myös mikroyritykset nostettiin keskustelussa esille todeten, että mikroyritykset ovat monen kunnan kasvun ja työpaikkojen ainoa mahdollisuus, mutta ne jäävät usein tukien ja ohjelmien ulkopuolelle. Ehdotuksena oli, että kunnat voisivat tukea mikroyrityksiä kehityskaaren alkuvaiheessa. Myös työllisyyspalveluihin esitettiin uusia ideoita, kuten palkkatukien maksatusaikojen lyhentäminen.

5. Neuvottelukunnan ajankohtaiset asiat

Neuvottelukunnan pääsihteeri Natalia Härkin työ- ja elinkeinoministeriöstä kertoi sihteeristön neuvottelukunnalle tekemän kyselyn tuloksista. Kysely toteutettiin neuvottelukunnan jäsenistölle joulukuussa 2024 -tammikuussa 2025. Kyselyn tulosten mukaan neuvottelukunnan nykyiseen toimintaan ja konseptiin ollaan tyytyväisiä. Hyvänä työskentelyssä pidettiin: 1) neuvottelukunnan kokousten strategista suunnittelua ja toteutusta, 2) ministerien ja virkamiesten tapaamista sekä 3) neuvottelukunnan näkökulmien kuulemista sekä verkostoitumista. Kehitettävää on neuvottelukunnan kokouskäytännöissä, kuten hybridikokousten toteutus sekä erilaisten työskentelytapojen hyödyntämisessä, kuten työpajat, kyselyt ja osallistujamäärän hallinta. Myös työn tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja mittaamista nostettiin esille. Kyselyn mukaan nykymuotoisen neuvottelukunnan työtä pidettiin hyödyllisenä ja, että se tuo riittävästi jäsenistölle lisäarvoa yrittäjyyden edistämiseen. Tulevalle kaudelle, 3.10.2025 jälkeiselle ajalle esitettiin edelleen yritysmaailman ja virkamiesten välisen ymmärryksen lisäämistä, tieto- ja tutkimuspohjaista vaikuttamista sekä kokousten osallistujamäärän tiivistämistä.

Härkin teki neuvottelukunnalle ehdotuksen siitä, että osana neuvottelukunnan työtä neuvottelukunnan jäsenet voisivat tehdä kirjallisen tuotoksen yrittäjyyden edistämiseen. Kyseessä olisi otsikkotasolla yhtenäinen, sablunoitu toteutus siten, että jokainen neuvottelukunnan jäsenistön taho voisi tehdä omat nostot yrittäjyyden edistämiseen, enintään 2 sivun mittaisella tuotoksella. Mallissa jäsenistö siis tuottaisi tekstit itsenäisesti (rakenne ja otsikointi olisi kaikille sama). Yrittäjyyden neuvottelukunnan sihteeristö tukisi työtä pääsihteerin orkestroimana. Aikataulullisesti olisi tarkoitus edetä siten, että kirjallinen tuotos olisi valmis elokuussa, jolloin myös käytäisiin yhdessä läpi. Tarkoituksena olisi, että yrittäjyyden neuvottelukunnan jäsenten nostot luovutettaisiin elinkeinoministerille syksyllä 2025 (toimikausi 2.10.2025 asti).

Ehdotusta kannatettiin ja sovittiin, että seuraavaan kokoukseen laaditaan otsikkorakenteesta sekä etenemisistä.

6. Muut asiat

Ei ollut.

7. Seuraava kokous

Seuraavaa neuvottelukunnan kokoukselle etsitään ajankohtaa toukokuulle.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11.00